

BUDA-PESTA

26 Iunie st. v.
8 Iuliu st. n.

Va esi duminec'a.

Redact.: strad'a Havas nr. 1.

Nr. 26.

ANULUI XIII.

1877.

Pretiuu pe unu anu 10 fl.
Pe 1/2 de anu 5 fl.; pe 1/4 de
anu 2 fl. 70 cr.
Pentru Romani'a 2 galbeni.

DESPRE ISVÓRELE ISTORIEI.

(Urmare din nr. 20)

II.

Cronicele.

Cronicele au unu rolu insemnatu in istoria, pentru a meritá d'a fi studiate cu multa bagare de sama. Dupa urice (séu hrisoave) ele sânt isvorulu celu mai siguru pentru studiulu istoricu.

Cronicele le putemu impartí in : 1) Cronice nationale, 2) Cronice straine.

Din nenorocire, din timpurile vechi n'avemu nici o cronica nationala.

Cea mai vechia scriere romanésca este a spatariului Clanau la 1495. Si acést'a combata de multi din istoricii nostri, cu tóte cá dlu Lahovari o admite cá adeverala. ¹⁾

Falsificarea ei e evidenta, caus'a pentru care nu s'a combaturu in modu filologicu, este, cá studiulu filologicu la noi se afla in fasie. ²⁾

¹⁾ Acésta scriere a fostu tiparita de reposatulu G. Assaky Iasi 1856. — Reprodusa in „Revist'a Româna“, I pag. 553—574 cu unu studiu alu dlui Lahovari.

²⁾ Dlu Lambrior. — In „Column'a lui Traianu“ pe 1877 s'a promis unu studiu particularu a supra acestei cronice.

La cele ántâi radie ale filologiei ea va disparé cu totulu.

In Munteni'a cea mai vechia scriere este la 1512. Invetiaturile lui Neagoe Basarabu ca tra fiulu seu Todosie. ³⁾ Tiparita in Bucuresci, dupa pretiosulu manuscriptu datu de Antohie Sion din Moldova.

Acésta scriere pare la prim'a cetire dupa limb'a in care e scrisa a nu fi din timpulu lui Neagoe Basarab. Déca vomu compará-o cu scrierile mai moderne, vomu gasí in ea multe forme arhaice.

Ceea ce se póte presupune, este cá : sè fi fostu compusa chiar in timpulu lui Neagoe Basarab. Inse copiata si recopiata ea s'a modernisatu de catra copisti.

Unu studiu seriosu a supra acestei carti nu s'a facutu pâna astadi.

Cronicele nationale, dupa Balcescu, incepu in Moldova in secolul XVI. Éra dincolo de Milcov in XVII.

³⁾ Acésta scriere o admite cá adeverala dlu Hasdeu in „Arh. Ist.“ partea I pag. III tom. I. Si pre-tinde, cá dlui o tiparesce pentru prim'a-óra; credu cá se insiéla fórte, de vreme ce s'a tiparitu inca mai in-ante in Bucuresci la 1844, dupa manuscriptulu datu de Antohie Sion, buniculu meu.

Aceste bilete sânt garantate pâna la total'a loru retragere din circulatiune printr'o ipoteca in ântâiulu rang, înscrisa a supra unor proprietâti imobile libere ale statului, in valóre celu puțin de siese-dieci milióne lei.

Monumentulu lui Barnutiu. De curendu s'a scrisu prin diuarele române, cã nu se scie in ce stare se afla fondulu adunatu pentru aredicarea unui monumentu lui Barnutiu. Cã respunsu la aceste întrebãri, ni se impartesiesce, cã fondulu amintitu s'a urcatu pân'acuma la sum'a de 315 fl., si cã acel'a e depusu in cass'a de pastrare din Zelau.

Societati si institute.

Societatea pentru fondu de teatru romanu va tiné in anulu acest'a adunarea sa generala in orasiulu Abrudu, la 16 si 17 iulie st. n., cu program'a publicata in nr. 24 alu foii nóstre. Inteliginti'a româna din Abrudu a alesu unu comitetu, care sê se îngriješca de primirea óspetilor si de partea sociala a adunãrii. Comitétulu acest'a s'a compusu din dnii: Corneliu Tobias, Iosifu Crisianu, Nicolae Vladu, Ioanu Ternovénu, Ioanu Popu, Grigoriu Brancea, Dionisiu Adamoviciu, Dionisiu Balosu si Nicolae Lobontiu cã ordinari, si Alesandru Lazaru, George Moldovanu, Radu Jantea si Alexa Larionesi cã membrii suplenti.

Asociatiunea transilvana pentru literatur'a si cultur'a poporului românu va tiné adunarea sa generala in anulu acest'a la Blasiu in 5 aug. st. n.

Literatura.

Operile principesei Dora d'Istria traduse in românesce. Cetimu in „Românulu“, cã de mai multu timpu efori'a spitalelor din Bucuresci a luat frumós'a iniciativa a traducerii operelor distinsei scriitóre Dora d'Istria in limb'a româna. Cã ori ce lucrare literara, traducerea operelor dómnei Dora d'Istria nu se póte face asiã repede, cum ar dorí cine-va. Alu treile volumu alu acestei traducerii a si aparutu in Bucuresci. Dibaciulu traducatoru, dlu Grigore Peretiu, a consacratu mai multi ani pentru acésta lunga lucrare, intr'o epoca când luptele ardiétóre dintre partide si sgomotele resboiului resuna la fia-ce minutu la Dunare. Perspectivele posomorite ce presinta Europ'a nóstra resturnata nu sunt propice pentru studii literare si serióse, cari reclama atât'a linisce, sigurantia si incedere in vítoru. Trebuie dar a feliçitã pe dlu Peretiu, cã a lucratu cu ori ce pretiu, fara a lasã sê fia atinsu de inertia séu descuragiare. Traducerea operelor principesei Dora d'Istria este precedata d'o notitia a supra vietii principesei, de comandantele Cecchetti, directorulu archivelor regale din Venetia.

Cuthia de epistole.

— *Respunsuri.* —

Respunsu la întrebarea 16 si 18. Compendiu de literatura este: „*Conspectulu*“ dlui Vas. Gr. Popu, Bucuresci 1876. Partea I si II, cu câte 3 iei = 1 fl. 50 cr. Cartea acést'a are, ce e dreptu, multe erori, inse totusi e de ajutoru mare. Partea I sê se fia petrecutu, ér a dóu'a se mai afla de vendiare si la redactiu-

nea „*Foii scolastice*“ in Blasiu. — Totu acolo se afla si „*Noptile Carpatine*“ de I. C. Dragescu a 1 fl. 50 cr., si „*Amor si patria*“ (putine esemplare) a 60 cr.

10. Romanuri pentru fete. Se recomanda opurile traduse a scriitórelor svediane Maria Sofia Schwarz si Emilia Flygare-Carlén; apoi naratiunile si romanele autórelor germane Luisa Mühlbach, Otilia Wildermuth si Iulia Burow. — *Emilia Lungu.*

11. Masina plissé. „*Bazarulu*“ recomanda noulu aparatu americanu, ce se afla in magazin'a „*Cohn*“ la Berlin, Hausvoigteiplatz 12, atâtu pentru constructi'a sa practica si usióra, câtu si pentru pretiulu seu moderatu. Prospecte gratuite. — *Em. Lungu.*

17. Saténulu. Diuarulu „*Saténulu*“ apare si acuma la Bucuresci, de trei ori pe septemãna. — *Unu cetitoru.*

Ghicitura de silabe.

De Victoria Maxin.

Din urmatórele 23 silabe sê se formeze 8 cuvinte, a carora litere initiale si finale din susu in josu cetite, forméza in casulu d'ântâiu o provincia, in alu doile, o cetate româna :

ac, nor, san, u, ce, ve, ian, bo, an, sar, o, se, zu, le, ce, li, fycht, re, dri, deu, a, ca, cu.

1. Unu scriitoru românu. 2. Pluralulu ordina-tiunilor rusesci. 3. Unu imperatu renumitu românu. 4. Apa mare. 5. Animalu selbatecu. 6. Tribunu 1848. 7. O poeta svedica. 8. Unu poetu românu.

Deslegarea ghiciturei de siacu din nr. 6 :

De credi in poesía,
In sânt'a armonía
Din boltele cresci,
Când nóptea 'nseininata
Lucește 'ncononata
De stele ce iubesci!

Vasilie Alesandri.

Bine au ghicit'o dómnele si domniótrele : Regina Boeriu, Elena Zachariu n. Daminescu, Iuliana Albiciu, Iuliana Miclia, Elena Grozescu n. Velovanu, Sofia Velovanu, Eleonora Popescu, Amalia Crisianu, Luisa Petrovanu, Eufrosina Popu, Maria Ardeleanu, Cristina Popu, Zoe Micusianu, Carolina Adamescu, Iulia Popoviciu, Cleopatra Ioanoviciu. si dlu Arseniu P. Bunea.

Deslegarea problemei de siacu din nr. 7 :

Albulu.	Negru.
1. Rn b 6 — b 5	T c 5 — b 5 : (a)
2. C b 1 — c 3 †	R e 4 — f 5 :
3. C c 6 — d 4 †	R f 5 — e 5 :
4. F h 6 — g 7 matt.	
	(a)
1.	Re 4 — f 5 :
2. Rn b 5 — d 3 †	Rf 5 — 5 6 :
3. Rn d 3 — d 6 †	R — f 5 — f 7 :
4. Rn d 6 — g 6 matt.	

Proprietariu, redactoru respundietoriu si editoriu : IOSIFU VULCANU.

Cu tipariulu lui Alesandru Kocsi in Pest'a. 1877. Calea tieriei nr. 39.